

„Sensul propriu al conștiinței”, memele și post- adevărul

Henrieta Anișoara Șerban (CS II dr.
Hab., MT CRIFST)

O relație tripartită

- * „sensul propriu al conștiinței” (Mihai Drăgănescu),
- * fenomenul memelor
- și
- * fenomenul asociat ideii de post-adevăr.

Problema conștiinței, problema cosmologiei, problema ontologiei

- * Avem o conexiune mult mai profundă decât apare la prima vedere între problema conștiinței, problema cosmologiei și problema ontologiei. Această conexiune ne indică un „sens propriu al conștiinței” (cf. expresiei lui M. Drăgănescu).
- * *Conștiința și co-evoluția (mimetică)* – o investigație, pornind de la Constantin Rădulescu-Motru (în *Studii de istorie a filosofiei românești: Problema conștiinței*, vol. XV), filosofia lui Constantin Rădulescu-Motru indică în mod clar faptul că, **prin constituirea conștiinței umane, înregistrăm mai mult decât un eveniment evoluția universului, conștiința fiind țelul și orientarea evoluției universului** sau chiar „rezultatul sintetic al evoluției prin care a trecut întreaga energie universală”; un rezultat pentru care nu avem indicii concludente că ar fi un proces încheiat.

Ceea ce nu este conștiința omenească

- * „Conștiința omenească – așa cum o înțelegem noi astăzi –, nu este o oglină pasivă, nici o conștiință transcendențială; nu este nici un epifenomen care se adaogă, ca o lumină venită din altă lume, peste fondul unei lumi materiale, ci rezultatul sintetic al evoluției prin care a trecut întreaga energie universală”. În viziunea lui Constantin Rădulescu-Motru, întreaga evoluție a universului are ca finalitate o „perfecționare energetică” Constantin Rădulescu-Motru, *Personalismul energetic și alte scrieri*, București, Editura Eminescu, 1984, p. 506.
- * Similaritatea cu perspectiva lui Richard Rorty din *Philosophy and the Mirror of Nature* este remarcabilă.

Perspectiva propusă

- * Perspectiva pe care o propun
- * 1. acceptă aspectul energetic introdus de Constantin Rădulescu-Motru în discuția despre problema conștiinței ca problemă a cosmologiei
- * 2. interpretează pe de o parte continuitatea neliniară și, pe de alta, izomorfismul limitat (de contextele concrete și interacțiunile adaptative survenite cu necesitate) dintre cosmos și conștiința umană
- * 3. decelează ideea de integrare (relațională, contextuală și adaptativă) ca centralitate a permanenței și schimbării

Ontologie, cosmologie și conștiință adică „integrare”

- * „Starea de univers a materiei și antimateriei este o stare dinamică... Integrarea umană individuală și socială este forma de organizare ontologică
- * a unor sisteme parțiale ale universului care nu poate fi înțeleasă fără înțe-legerea integrării cosmice socotită de noi forma generală a organizării existenței fundamentale... Filosofic vorbind, cosmologia este problema relației obiectuale și subiectuale dintre om și univers." P.P. Negulescu, *Scrieți inedite. Problema cosmologică*, Ediție îngri-jită, cu studiu introductiv și note de Nicolae Gogoneață, Editura Acade-miei R.S.R., 1977, p. 23.

Integrare, integrare umană

- * Viziunea pe care o propun are trei resurse filosofice principale: Constantin Rădulescu-Motru, P. P. Negulescu și Angela Botez („Conceptele integrative” vezi în acest sens lucrarea *Concepte integrative – antice, moderne, postmoderne*, Ed. Semne, 2000).
- * Totodată, această viziune este consonantă în multiple modalități cu perspectivele susținute de Mihai Drăgănescu și Menos Kafatos.
- * În viziunea mea, conceptual, integrarea este conexiunea dintre ontologic, cosmologic și conștiință, un miez fierbinte al acestor probleme filosofice. Totodată, în viziunea mea, problema emergenței este înscrisă în problematica integrării și este acoperită de problematica integrării, ca etapă.

Devenire și schimbare întru conștiință

- * Mihai Drăgănescu identifică în *Societatea conștiinței*, 2007, două etape ale devenirii - societatea cunoașterii și societatea conștiinței.
- * Societatea cunoașterii beneficiază de vectori tehnologici (internetul, inteligența artificială, nanotehnologia) și de vectori funcționali (în discuția noastră, memele).
- * Societatea cunoașterii devine vector pentru societatea conștiinței.

„Mărci” și vectori tehnologici ai societății conștiinței

- * „... tehnologiile conștiinței artificiale și ale biotehnologiei pentru transformarea speciei umane, internetul conștient, tehnologii pentru acțiune la mare distanță în spațiul interplanetar al universului, precum și tehnologii pentru acțiune în realitatea profundă, pentru a produce efecte de comunicare fenomenologică prin substratul existenței profunde (care în mod natural se va face cu viteză infinită) sau pentru efecte fenomenologic-structurale producând consecințe energetice sau asupra substanței în realitatea spațiotemporală...” Mihai Drăgănescu, *Societatea conștiinței*, 2007, p. 53.

Vectorii funcționali ai societății conștiinței

- * Societatea conștiinței va avea și vectori funcționali, cum ar fi cunoașterea (de cea mai mare importanță fiind cunoașterea fundamentală asupra existenței), spiritualitatea, managementul și economia (societății conștiinței), educația (nu numai a omului, ci a tot ceea ce este conștiință în vederea continuității cu trecutul bun al omenirii), cultura (cu aceeași observație ca în cazul anterior) ș.a. *Ibidem.*

Ortoexistența și teoriile structural-fenomenologice

- * Singura teorie primară (o teorie cu adevărat fundamentală) ar putea fi teoria existenței profunde (a ortoexistenței). În aceasta procesele informației fenomenologice predomină, ca și în natura existenței profunde. În fapt, pentru aproape toate domeniile realității informația fenomenologică predomină, chiar dacă uneori este „ascunsă”. Pentru domenii care încep de la scala Planck și până la univers în ansamblu teoriile structurale pot fi extinse până la teorii de tip nou, structural-fenomenologic, mai ales pentru teoria vieții, a minții și a conștiinței elaborată de Kafatos și Drăgănescu.

Memetica și ortoexistența

- * Memele pot fi interpretate și altfel decât ca un simptom al epocii postadevăr, ori al comunicării generalizate deraiate; ci, ca vectori funcționali pentru crearea unei „minți stup”, ca primă formă de „ortominte”. Conceptul de meme propus de Richard Dawkins ne aduce în fața unui fenomen de virulență culturală, mai degrabă primitiv, din perspectiva spiritualității. Cu toate acestea, virulența memetică reprezintă un fenomen de aprofundare a relaționalității interumane cu fenomene de aprofundare a „cunoașterii împreună”, pentru mine, un element fundamental (bazal) pentru constituirea societății conștiinței.
- * Se consacră astfel un sens fenomenologic, corelat cu unitatea realității profunde și a unității întregului, precum și cu un sentiment al existenței... în spiritul ideilor lui Drăgănescu.
- * Este necesară formarea unei „conștiințe fundamentale a existenței, sub comanda legilor semantice ale realității și sub comanda conștiinței înseși” (p. 191) Conștiința va fi desigur factorul decisiv pentru prefigurarea și concretizarea societății conștiinței, dar nu avem nici un motiv să considerăm că acest proces va fi liniar, ori rapid.
- * „Omul și societatea de pe pământ ar putea, după societatea cunoașterii, să intre într-o perioadă, poate nu a societății conștiinței, ci într-una a prefigurării societății conștiinței.” În mod potențial, fenomenele memetice dezvoltă aspecte incipiente ale ortoexistenței și societății conștiinței.